

Barweetaab Āyēēng' nyēē kisirchi :Bāwulō Kōōriintēēk

Taayta

Siriintēēt, yēē /kikēēsirē āk wōlēē /kikēēsirēē:
Kisirē :lēbkēēyiintēēt Bāwulō barwaani ām ārook
chēē ng'eri kung'eetee kasir Kōōriintēēk nyēbo
Taayta ām kēnyiitaab 55 KK (kasee kāāboorunēētaab
Kōōriintēēk nyēbo Taayta). Yoo /kakeekas wōlēē
wuu :ng'aleek chēē miitē, /kiisōōtyinē kule kisirē
:Bāwulō barwaani kumiitē Maketoonnya ām ko-
mostaab tō nyēbo kōōrēētaab Kirikiik, kumiitē ku-
ruutoochinē kaniseetaab Filiibi. Ki kiriinkēēt
nyēē wōō :Kōōriintō ām Akaaya ām komosaata
bo cheeronko nyēbo kōōroonoo. Ibooru :Bāwulō
ām barweenyii kule kimiitē wokuruutoochinē
Kōōriintō subak ānku nyooto ku ruutooynyii nyēbo
sōmōk (kur. 13:1). Matwekaat :ruutooynyii nyēbo
āyēēng' ām Kitaabuutaab Yēyuutēk nteenee /ki-
isōōtyinē kule imuuchē kiyeyakay yoo kimiitē
:inee kutēbunēē Ēfēēsō (Yēyuutēk 19). Twēchē
ām kurkeetaab 2 kule ki ng'waa :ruutooyooto
kuuyu kiiburyoong'to kaniseet ām kēēlto nyēē
kōrōōm. Kimiitē :mwēēnkōōsyēk chēē kibēētii
ānkukwoonii ām kwēēnuutaab kiriinkōōsyēchoo ki
wōōyēch tukwaay (Ēfēēsō āk Kōōriintō). Kun-
yoo, kimā wuuy kuwēētēē :chii komosta ake ākoy
ake. Kikiikumach :Bāwulō kule nto wo Kōōriintō
kurook nto yityo kuyit Maketoonnya, nto mii
yoo wokōōyēēw Kōōriintō, nteenee kikwey kuwo

Maketoonna kurook nto yityo kuwo Kōōriintō. Nto yityo, kung'eetee Kōōriintō ānkumur Make-toonna ankooyeey ākoy Yēerusālēm.

Kiyēē mii āriit āk nyēē āmu: Mānēwoong' :barweenyii nyoo kibo taay āk ruutoonyii ng'aleek chēē kiiyimē biikaab Kiriistō. Kimiitē :biiko kereeryaanto chēē kitay ng'aleekyii koobeek kut koomuuch mbo kukwiil kāāmuukēywēkyii kuu lēbkēeyiin. Kimwooy :bichooto kule ki lēēbiin :Bāwulō nyēbo beesaan. Kunyoo, sirē :Bāwulō barwaani kuyēētē keey kule bēērē keey kōōbooru kule chuulaat :soboonyii. Ikiimchinē ām barwaani biikaab Kiriistō koowaany kāāruruukiisyēetaab beesaanik nyoo kikiikutoow :icheek kēnyiit nyoo kikiikusiirto sibokēētoorētēē mbo ng'eetaabiya chuut ām Yēerusālēm. Nto mii yoo, kōōkomkoom kāāntōōyikaab biikaab Kiriistō kootabaan biiko choo yibu wōōrōōr ankuchuul kiy ake tukul simāchokukōrōmchi icheek yoo chōōnii nto kōōbootyi kāāmuukēywēēk choo kiikōōkoochi :Yēyiin, kuwuulyēē ng'al chēbo wōōrōōr. Nteenee māchāktōōs kōōkomkoomunēē kāāmuukēywēēchoo biiko choo kiikōōyēnchi Kiriistō. Ikiimē :barwaani kule māchāktōōs / kiichoomnyo biiko āk Yēyiin. Ibooru :Bāwulō ām kurkeetaab 3 kule wōō :kiirootyēet nyoo lēēl nyēbo soboontaab Tāmirmiryēēt kusiir nyoo bo kēny nyoo iyyoong'unēē kiruutēk.

Kyoorōōrchi keey :Bāwulō Kōōriintēēk ānkumākyi bēerur

1 Anii ku Bāwulō nyoo kitoola :Yēyiin āyēku *lēbkēēyiintēetaab Kāārārookiintēēt Yēesu ānkāāboontē keey ng'eetaabiya Tēmētēewō. Kiisubooyook akweek biikaab Kiriistō ām *kiriinkēētaab Kōōriintō kunam wōlēē mii :kanisoosyek tukul chēbo yēēmēetaab Akaaya.

2 Lēyyē, kōōbēruurook :Baaba Yēyiin āk Mokoryoontēēt Yēesu Kiriistō ānkukōōnook kaalyeet.

Sooysooyēech :Yēyiin ām nyāliluutēkyoo

3 Kusilākoy :Yēyiin nyoo kwaaniitaab Mokoryoontēēt Yēesu Kiriistō. Yēyiin ku Baaba nyēē riirēē biich ānkusooysooyē biich ām kēelwookik tukul. 4 Sooysooyēech :Yēyiin ām nyāliluutēk alak tukul sikeesaaysaay :nkacheek choo boonto nyalil ake tukul kuu wōloo kisooysooytēech :inee. 5 Kuu yoo kēēnyāliiltōōsii :acheek miisin ām nyāliluutēkaab Kiriistō, / kēēsooysooyēech miisin kubununēē Kiriistō. 6 Yoo kākēēnyāliilchē :acheek, kukākēēnyāliilchē kule / sikeesaaysaayaak ānkōōriib kiyēē kyōōyēnchi. Yoo /kakeesaaysaayeek acheek ku kubo kule +/ mākēēyētyēēchook sōōmuytoochi nyāliluutēchooto kikēēnyōōru :nkacheek. 7 Kiimoong'tēēnook keey miisin kuuyu kiinkētē kule kuu yoo ōnyāliiltōōsii :akweek kuu acheek, kusooysooyook :Yēyiin kuu wōloo sooysooytēech acheek.

8 Mbo ng'eetaabiya, ābērē karaam ōnkēt :nkakweek wusiisyēēt nyēē kiikēēnyōōru ām yēēmēetaab Eesya. / Kikiikiicheech miisin

wuu nyēē / kaakiimuukteech nyēē kikiisōōtē kule kimēētābokēēsobtōōsii. ⁹ Kubooyiit man, kikiikwaameech :ng'uusng'uus wuu nyēē / kikiikiitiilchēēch meet. Kiyēyākiis :ng'aleechu simātākēētiyēē keyy :acheek kāāmuukēywēēkyoo, nteenee kiikēnēē keyy Yēyiin nyoo ing'ēētēē biich meet. ¹⁰ Nyoo kiirāroochēēnēēch meet, makooraraacheech subak. Kiikēnēē keyy inee kule tāsē taay kōōrāroochēēch, ¹¹ nto yooto tukul ōmiitē :akweek ōsoowēēch. Mākubirchi yooto :biiko wōlēē wōō Yēyiin kōōnkōy kubo acheek ām bēurto nyēē kōōkēēnyōōru /kēēwālunēē soowuutēkwaa.

Kiikiim :Bāwulō kule chii :inee nyēē /kiikoosēē keyy

¹² Ng'ālyoontēēt :nyi nyēē kēēng'erēchēē. Mwoowēēch :kāāsōōtēywēēkyoo kule kikiibuur kāāburto nyēē tiliil ānkubo man. Kimēēntōōwēēch :kiirnātēētaab kōōrooni, nteenee kiintōōwēēch :chamateetaab Yēyiin, nto miisin, yoo kikiibuurtooy keyy akweek. ¹³⁻¹⁴ Kēēsirwook ng'aleek chēē rōōtootiin ānkukāsāktōōs yoo koosuman. Kunyi, āboontēē mooyēēt kule ānkoo -mōōmuuchē raat ōnkēt kiyēē kābur nteenee +mōōnkēt kuchurta ām bēsyōōsyēk choo kwoonii. +Moong'erecheeneech acheek kuu yoo +makeeng'erecheenaak :nkacheek bēsyoonoo itilēē :Mokoryoontēēt Yēesu ng'aleek.

¹⁵⁻¹⁶ Nto kuuyu kwāātinyēē man ng'ālyoontooni, kōkwāāchōb kule āruutoochook akweek yoo

1:8 Yēyuut. 19:23; 1Kōōr. 15:32; 2Kōōr. 4:8 **1:9** Room. 4:17

1:10 2Tēm. 4:18 **1:11** Room. 15:30 **1:12** Yēyuut. 24:16;

1Kōōr. 1:17, 19, 31; 2:13; 2Kōōr. 2:17; Ibu. 13:18 **1:13-14** Filib. 2:16

āwēētii Maketoonnya nto yoo āyēēwu, atyikaanwaak subak sukuyēētyēēchook :ruutoonyuu kunyil āyēēng' nto yityo, ō-āmiisoo yoo āwēētii Yuuteeya. ¹⁷ Ara, ibooru keey kule āyēku chii nyēē -/ mākiikoosēē keey yu kyaaweek kāāsōōtēywēēkyuu? Ara āchōbē :anii ng'aleekyuu sāaruumē kule, “Ēē, wuu nyooto,” ānkāāmiiē āmwooyē subak kule, “Acha, māwuu nyoo,” kuu wōloo yēytooy :biikaab kōōrooni? ¹⁸ Māwēēchwēēchē keey :Yēyiin sukung'eet -mākēēmwoowook kule, “Ēē, kēēyēyē kiyi,” nto kule, “Acha, -mākēēyēyē.” ¹⁹ Nto kurubta keey āk Lakwataab Yēyiin Yēesu Kiriistō nyoo kyāā-āmu :anii lōkōōywēkyii kēēboontē keey Siila āk Tēmētēwō, mēēbērē iruumē :inee kule, “Ēē” nto ku, “Acha” nteenee inee nyoo mwooyē kule, “Ēē” ankoochuurta kuu nyooto. ²⁰ Ānkoo ku chaang' :tukuuk chēē kākuurto :Yēyiin, kuyityiintōōs :tukul kubununēē Kiriistō. Kunyoo, kiikoostoy :acheek Yēyiin kubo Kiriistō kēēmwooyē kule, “Kuwuuyiit nyooto.” ²¹ Yēyiin nkit :nyēē king'oobēēch ānkuyēyēēch acheek āk akweek kēēkich ām Kiriistō. ²² Kiikung'oocheeneech :Yēyiin Tāmirmiryēēt / sikiinkētēēnēēch kule kēēyēku cheechii ānkōōboorwēēch :Tāmirmiryoonoo tukuuk chēē mākukōōnēēch.

Kiyēē kikereкта Bāwulō simāruutoochi Kōōriintō

²³ Inkētē mbo :Yēyiin kule yu simāāchōō wōloo bo Kōōriintō, ku kule kimāāmāchē akubeeenaak

1:15-16 1Kōōr. 16:5-6 **1:17** 1Kōōr. 4:18-19 **1:19** Yēyuut. 18:5

1:20 1Kōōr. 14:16; Ng'oong'. 3:14 **1:22** Room. 8:11, 23; 2Kōōr. 5:5; Ēfēēs. 1:13-14; 4:30

ng'aleek. ²⁴ -Mākēēmāchē kēēbāwook kutukul ām wōlēē ōyēnchintooy Kiriistō. Nteenee kēēyēyiisyē :tukul kubo ng'erekweekwook, kukyōōkiilchē ām kāāyēnchinooyēt.

2

¹ Kunyoo kwaasoot kule māmāchāktōōs tāāruutoochook sitākung'woonchook. ² Yoo kāāng'woonchook ku ng'oo subak :nyēē makoong'erechaa yoo mā akweek? ³ Kyaasirwaak kuu nyooto si yoo kāāchōō, mayeya :biiko choo kātēēng'ērēēchoo ānyēēru. Ānkētē man kule yoo ang'erechaat :anii, ōng'ērēkootiin :nkakweek. ⁴ Kyāāsirwook āriirē kukāng'woonchoo. Mēēbērē kyāāyēyē kuu nyooto saayeyaak ōnērēēkiisyē, nteenee kyāāmāchē ōnkēt chamateenyuu nyēē nyikiis nyēē āboontēēnook.

Nyooyeetaab kaat

⁵ Yoo kiikuyib :chii ng'woonin kumēēbērē anii :nyēē kiing'woonchoo miisin, nteenee kiing'woonchook nkakweek sinee. -Māāmāchē ānyikiisyoook ng'aleechu. ⁶ Kiikuyem chiichooto :ng'aleek choo kiing'woonchinēē :biiko chēē chaang'. ⁷ Kunyi, māchāktōōs ra ōnyōōchi kaat ānkōōkiim simabar :nereekiyii. ⁸ Āsoomook kule ōboorchinē chiichooto chamateet. ⁹ Kyāāsirwook āmāchē ānkēt kule ara ōmuuchē ōmuytoochi tyēmiisyēēt ānkōōrubē kiy ake tukul nyēē kyāāmwooyē nto acha. ¹⁰ Yoo kōōnyōōchi chiichoo

1:23 2Kōōr. 13:2 **1:24** 2Kōōr. 4:5; 1Bēt. 5:3 **2:1** 1Kōōr. 4:21; 2Kōōr. 12:21 **2:3** 2Kōōr. 13:10 **2:4** 2Kōōr. 7:8 **2:6** 2Kōōr. 7:11 **2:7** Kolos. 3:13 **2:9** 2Kōōr. 7:12, 15

kaat, ānyōōchinē :nkanii kaat yoo ākoo mii :kiy nyēē
 āmāchē ānyōōchinēē kaat. Ānyōōchinē kaat kubo
 akweek ākoonyitē Kiriistō, ¹¹ simeeberbeereech
 :Kibrōkōsyoontēēt kuuyu kiinkētē chōbuutēkyii.

*Kiinēmchi keey :Bāwulō yiisyēētaab Yēyiin ām
 mooyēēt akeenke*

¹² Nto mii yu kawaayit Turoowa kule saa-
 amte lōkōōywēk chēē kāroomēch kurubta keey
 āk *Kāārārookiintēēt, akas kule kikiikuyootwo
 :Mokoryoontēēt kēēlto. ¹³ Kimaakaalyanaat ku-
 uyu manaanyoorte ng'eetaabiya Tiitō wōlooto.
 Kunyi, kyāābirchi biiko chameetaab keey ānkāāwē
 Maketoonnya.

¹⁴ Nteenee, kusilākoy :Yēyiin nyoo kiiku-
 biirtoowēch Kibrōkōsyoontēēt kubununēē
 Kāārārookiintēēt. Yēyiisyēēnēēch :Yēyiin
 sikiibāroostoochi biiko lōkōōywēk chēē kāroomēch.
¹⁵ Kēēboonkyinē Yēyiin nyēē anyiny yoo
 kēēmiitē kyoomchinē biiko ng'aleekaab Kiriistō.
 Boonkyinē :lōkōōywēchoo biiko choo / kēēmii /
 kiirāroochē āk choo mii bokubootōōs ām kēēlto
 nyēē teer. ¹⁶ Āsu meet ām wōlēē mii :choo mii
 bokubootōōs, nteenee boong'u soboon ām wōlēē
 mii :choo /kēēmii /kiirāroochē.

Ara, ng'oo nyēē yemaat kwaamtaat lōkōōywēchu
 kāroomēch? ¹⁷ -Mākēyēyēē :acheek mung'aareet
 ng'ālyoontēētaab Yēyiin kuu wōloo yēytooy biiko
 chēē chaang'. Nteenee kuuyu Yēyiin :nyēē
 kiiyookwēēch, kēēmwooyē ām mooyēēt akeenke

ng'aleekaab manta chēē kwoonēē wōlēē mii :Kiriistō.

3

Kiyey :yiisyēētaab Bāwulō biiko kuyēk barweet-aab Kiriistō

¹ Ara kēēmiitē :acheek kēēsilē keey yoo / kēēmwooyē kuu nyooto? Ara kookeetebeenaak barwa ake tukul nyēē ibooru wōlēē kēēwuuyē :acheek kuchōōnēē wōlēē ōmiitē nto nyēē / kikēēsirwook akweek, kuu wōloo māktooy :biiko alake? ² Nteenee barweenyoo ku nyēē / kikēēsirchi soboonwēkwook* ānkusumānē :chii ake tukul ānkōōnkēt. ³ Kiyeyaak :yiisyēēnyoo ōyēku barweetaab Kiriistō, āmēēbērē nyēē / kikeesiree kalaamu, nteenee / kikeesiree Tāmirmiryēētaab Yēyiin. Mēēbērē / kikēēsirchi rwoontōōy chēē tēbēlyēl, nteenee / kikēēsirchi soboonwēkwook āriit.

Wōō :lēbkēēyyēētaab kiirootyēet nyēē lēēl

⁴ Kēētinyēē mooyēēt keeyey yiisyooni bo Yēyiin kubununēē Kiriistō. ⁵ Mā chēēchoo :kāāmuukēywēēk chēē kēēyēyēē yiisyooni nteenee Yēyiin :nyēē kōōnēēch. ⁶ Nto subak, inee :nyēē kiikuyeyeech kēēyēchinē yiisyooni bo kiirootyēet nyēē lēēl. Mārubtooy keey :kiirootyāani lēēl āk kīruutēk choo / kikēēsirchi kiy barak, nteenee rubtooy keey āk tāmirmiryēēt. Yibu :kīruutēchoo

2:17 2Kōōr. 4:2; Filib. 1:15-17; 1Tēēs. 2:3, 5, 10 **3:1** Yēyuut. 18:27; 2Kōōr. 5:12; 10:12 * **3:2** Mwooyē :siruutēk alake kule 'soboonwēkyoo'. **3:2** 1Kōōr. 9:1-2 **3:3** Cherem. 31:33 **3:5** Room. 15:18

sirootiin meet, nteenee kōōnu :Tāmirmiryēēt soboonto.

⁷ Kirubtooy keey :yiisyēētaab kiirootyeet nyoo kibo kēny āk kiruutēk choo /kikēēng'ōōtyi rwaa. Kuchōōnēē :Muusa lekem, kiilēkēchēchē :tokochnyii miisin nyēē kitōōrē koonyekaab biikaab Isrāyēel kut kimēēmuuchē kukas. Nteenee kimeeymeeyaāt :lēbkēēyoonoo muut kut wokubēk. Kunyi, yēē ākoo kiimuuchē :yiisyēētaab kiruutēk nyoo kiyibu meet kuchōōnto lēbkēēyyēēt ii, ⁸ ku tyaa :lēbkēēyyēēt nyēē chōōntooy :yiisyēētaab Tāmirmiryēēt nyoo kōōnu soboon! ⁹Yoo ākoo boonto :yiisyēēt nyoo iruustoooy biiko lēbkēēyyēēt ii, ku tyaa sōō :lēbkēēyyēēt nyēbo yiisyēēt nyoo yēyē biiko kuchurta! ¹⁰ Kiyēē /kikēēbērē kēny boonto lēbkēēyyēēt, kumēēkutinyē raat lēbkēēyyo, yoo /kakiikerkeeyee lēbkēēyyēēt nyoo lēl. ¹¹ Nto yoo ākoo kichōōnto :kiirootyaani kimii kukēēytooy lēbkēēyyēēt ii, /bokeemwa nee nanyuun wōlēē tēē :lēbkēēyyēēt nyēbo nyoo wēētii ākookoy?

¹² Kunyi, kuuyu kiikēnēē keey lēbkēēyyooni bo kibchuulyo, māmii :kiyēē kēēwunyē.

¹³ -Makeekerkeeye Muusa nyoo kiwunyē koonyekyii simakas :Isrāyēēliik inee yu kimii kumēēymēēyootē :lēbkēēyyēēt. ¹⁴ Nteenee kiyaam :biikaab Isrāyēel mētēwoy ākoy kura. Tākumii :kiy nyēē iyēēnē koonyekwaa yoo /kēēmiitē /kēēsumānē kiirootyeet nyoo bo kēny. -Mēēnēmtooy keey :kiyoo nteenee inēmtooy :kāāmuukēywēēkaab

3:6 Luuka 22:20; Yoowa. 6:63; Room. 7:6 **3:7** Chuy. 34:29-30; Room. 5:21; 6:16, 21, 23; 7:24 **3:9** Room. 8:1-2; Kala. 3:10 **3:13** Chuy. 34:33-35

Kiriistō. ¹⁵ Ānkoo mbo kura yoo / kēēmiitē / kēēsumānē kitaabuutaab siruutēkaab *Muusa, kutākukērootiin :koonyekaab biiko. ¹⁶ Nteenee, yoo kātēbi :chii kut kuweech kāāsōōtēywēekyii ankucham Mokoryoontēet, +/ mākiinēm kiyooto kiker koonyekyii.

¹⁷ Kunyi, kōōnu :Mokoryoontēet Tāmirmiryēēt. Nto wōloo miitē :Tāmirmiryēēt kootyaaktaat :chii. ¹⁸ Kēēkāsē :acheek tukul choo mākērootiin :koonyekyoo lēbkēēyyēetaab Mokoryoontēet, ānkoo kēēkāsē kumeeymeeyaat. / Kēēmii / kēēwēēchwēēchēēch keekerkeyiitu Mokoryoontēet kēētāsē taay kēēnyōōru lēbkēēyyēēt kuchōōnēē wōlēē miitē :Tāmirmiryēēt.

4

Kiibooru ng'ālyoontēētaab manta kutook

¹ Kikōōnēēch :Yēyiin yiisyooni kuuyu kiriireeneech. Kunyoo, mākoy / kēēnyēbēt. ² Kookeesatee keey ng'aleekaab kāāntosuurrāt choo iyēēlē :biiko. Kookeetay kāābērbēēriisyēēt āmākēēkwoonykwoonyē ng'ālyoontēētaab Yēyiin. Nteenee kiibooru ng'ālyoontēētaab manta kutook ānkēēchāmē koolyeb :chii ake tukul soboonwēkyoo ām taayeetaab Yēyiin. ³ Nto yoo iyēēnootiin :lōkōōywēchuchoo chu kāroomēch, kōōyēēnootiin ām wōlēē mii :biiko choo mii bokubootōōs. ⁴ Kiikookoor *:Kēniintēet nyoo bāwu kōōrooni bichoo mānēēyēnchi ng'ālyoontēet simakas

3:14 Isa. 6:10; Room. 11:25 **3:15** Room. 10:4; 11:7-8; Ēfēēs. 2:15 **3:17** Yoowa. 8:32, 36; Room. 8:2; Kala. 5:1, 13, 18 **3:18** 1Kōōr. 13:12; 2Kōōr. 4:6; Room. 8:29 **4:1** 2Kōōr. 3:4, 6 **4:2** 2Kōōr. 2:17; 3:1; 6:4 **4:3** 1Kōōr. 1:18

lēbkēyyēētaab lōkōōywēchooto kāroomēch choo
ibooru lēbkēyyēētaab Kiriistō. Inee :nyooto
iboorunēē keey :Yēyiin.

⁵ -Mākēēmiitē kēēng'āloolēē keey :acheek,
nteenee kēēmiitē kyoomtooy kule Mokoryoontēēt
:Kāārārookiintēēt ānkēēyēchinē :acheek yiisyēēt.

⁶ Yēyiin nyooto kimwooyē kule, “Kubot
:mēēnānēēt, ānkuchō :lēbkēyyēēt”† ku nyooto
:nyēē kiilebkeey kāāsōōtēywēkyoo kēēnyōōru
lēbkēyyēēt yu kakeekas Kiriistō kōōbooru
wōōyintaab Yēyiin.

Yibwēēch :nyāliluutēchuchoo bērrurtaab kibchuulyo

⁷ Keekerkeeye tērēēn chēē ng'āsng'ās chēē
kēēkoochi :Yēyiin kiyoo bo kwōng'uut sukōōboor
kule kikwoonēē kāāmuukēywēēk wōlēē mii
:Yēyiin, mēēbērē wōlēē kēēmiitē :acheek. ⁸ /
Kokiikiicheeneech komoswookik tukul, nteenee
/ manaakeeruurumeech. Ānkoo kubotwēēch
tonkoy, mābēku :moonikyoo. ⁹ / Kōōkēēwusēēch,
nteenee / manaakeebakaaktech. / Kēēbirēēch /
keemilteech, nteenee / manaakiiwaang'teech.
¹⁰ / Kiinyāliilēēch ām wōlēē kakeebe kuu wōloo
/ kikiinyāliiltooy Yēēsu sukung'et kōōboorunēē
keey :soboonyii soboonwēkyoo. ¹¹ / Kēēmii /
kiirēkēērchēēch acheek chu kēēsobchootiin wōlēē
mii :meet kubo Yēēsu, sukung'et kōōboorunēē
keey yooto :soboonyii bōōrwoonikyoo chu bēku.

4:4 Yoowa. 12:31; 1Kōōr. 2:6; Ēfēēs. 2:2; Kolos. 1:15; Ibu. 1:3 **4:5**
2Kōōr. 1:24 † **4:6** Toowu. 1:3 **4:6** 2Kōōr. 3:18; 1Bēt. 2:9 **4:8**
2Kōōr. 1:8; 7:5; 11:23-29 **4:10** Room. 6:8; 2Kōōr. 1:5; Kala. 6:17;
Filib. 3:10-11; Kolos. 1:24; 1Bēt. 4:13 **4:11** Room. 8:36

12 Kunyoo, kānyoonwēēch acheek :meet nteenee +mōōnyōōru :akweek soboonto.

13 / Kikeesir kule, “Yu kāāyēnchi Yēyiin, ang'alaal.”† Ām mooyēēt nyēē wuu nyooto, kiiyēnchinē :nkacheek Yēyiin ānkyoomtooy lōkōōywēkyii. 14 Kuu yoo kiinkētē kule nyooto kiing'ēētēē Mokoryoontēēt Yēesu meet ku nyooto :nyēē makoong'eeteeneech nkacheek meet ankoomuteech āk akweek keebe taayeenyii. 15 Bo :ng'aleechu tukul karaamateeng'woong'. Yoo tāsē taay kuchoong'iitu :biiko chēē iyēnchinē Yēyiin, +/ mākēēbirchinē Yēyiin kōōnkōy mīisin /ānkiitōrōōr.

16 Kunyoo, mābēku :moonikyoo. Ānkoosinee / kēēmii / kēēsuusurē bōōrwēk, / kēēmii / kiilēēliitēēnēēch kisich, kisich bēsyō ake tukul. 17 Miitē kuyibwēēch :nyāliluutēkyoo chu mābo laat bērrutaab kibchuulyo kukeeytee nyāliluutēchoo tukul. 18 Kunyi, mēēbērē kēēmiitē kiimoong'tēē keey kiyēē / kēēkāsē, nteenee kiimoong'tēē keey kiyēē -/ mākēēkāsē. Kiyēē / kēēkāsē kumābo kibchuulyo, nto nyoo -/ mākēēkāsē kubo :nyoo kibchuulyo.

5

Āmchēēch :yēēmootēēt bōōrto nyēē lēēl

1 Kiinkētē kule yoo /kakiiburyeet kēryōōsyēkyoo ām kōōrooni, mākukōōnēēch :Yēyiin kooriik chēē leelach ānkubo kibchuulyo ām wōliin bo kibkōōnkōy, chēē kimātēēchē :chii. 2 Kutākēētinyē bōōrwoonichuchoo kēēmiitē kiisiilē ānkwoomchēēch

4:12 Kolos. 1:24 † 4:13 Tyēēn. 116:10 4:14 1Kōōr. 6:14
4:17 Room. 5:2 4:18 Ibu. 11:1 5:1 2Bēt. 1:14

:yēēmootēt / kiiluumeeneech bōōrto nyēē
lēēl nyoo bo wōliin bo kibkōōnkōy. ³ Yoo /
kaakiiluumeech, -/mākēēnyōōrwēēch kibchuraat.

⁴ Yoo tākēēminyē kēryōōsyēkyoo, kiisiilē
ānkunyikisyēēch :ng'ala kuuyu -mākēēmāchē /
kēēbuutēēch, nteenee kēēmāchē /kiiluumeeneech
bōōrwoonik choo bo kibkōōnkōy sukōōyēēn
*:soboontaab kibchuulyo bōōrwoonichu bēku.

⁵ Kunyoo, Yēyiin :nyēē kiyēyēēch kubo soboonoo
bo kibchuulyo ānkisimkukōōnēēch Tāmirmiryēēt
kuyēk kiy nyēē kēēboorunēē kiyēē +mākēēnyōōru.

⁶ Kunyi, kēētitirootiin ākookoy ānkiinkētē
kule kēēmiitē kēēbēētii kanyoo wōlēē
miitē :Mokoryoontēt ānkoo tākēēboontootē
bōōrwoonichuchoo. ⁷ Kēēminyē kiimoong'tēē keey
Yēyiin āmēēbērē kiyēē kēēkāsē. ⁸ Kēētitirootiin
ānkiikāykooyē keesatee keey bōōri ānkubokiibuurtē
keey Mokoryoontēt. ⁹ Kunyi, kēēsyeēmē
miisin kiing'ereech Mokoryoontēt, ānku yoo
tākēēboontē bōōrwoonikyoo ām kōōrooni nto yoo
kakeebe kibkōōnkōy. ¹⁰ Tookunoot kule ākoy
/ kēēkweryootēēch tukul taayeetaab Kiriistō /
ānkiikumwēēch sukunyōōr :chii ake tukul kiyēē
misyinē kubo kiyēē kiyēyē ām kōōrooni, anku
miyaat :kiyooto nto ku karaam.

Māchāktōōs/kiichoomnyo biiko āk Yēyiin

¹¹ Kuu yoo kiinkēt kule māchāktōōs kiiywēyē
:Yēyiin, kēēchēng'e miisin kēēyisu biiko. Inkētē
:Yēyiin ānkāābērē ōnkētē :nkakweek wōlēē

5:2 Room. 8:22-23, 26 5:4 1Kōōr. 15:53-54 5:5 2Kōōr. 1:22

5:7 1Kōōr. 13:12 5:8 Filib. 1:23 5:10 Yēyuut. 10:42; Room.
2:6; 1Kōōr. 3:13-15; 4:5; 2Kōōr. 11:15; 2Tēēs. 1:7-10

kēēwuuyē :acheek. ¹² -Mākēēmiitē kiikoostoochook keey, nteenee kēēmiitē kēēkōōnook bārooyinto ong'erecheeneech sōōmwoochinē biiko choo tākung'āsēē keey kiyēē mii saang' kusiir yēē kātāng'āsēē keey kiyēē miitē āriit. ¹³ Yoo isōōtē :alake kule kābunwēēch :mētēwoy, ku kubo yiisyēētaab Yēyiin. Nto yoo kēēng'āloolē ām kēēlto nyēbo kiirnān, kēēyēyē kuu nyooto kubo akweek. ¹⁴ Kērchēēch koong' :chamateetaab Kiriistō kēēyēyē yiisyēētaab Yēyiin, kuuyu kēēchāmchiintōōsii kule kime :chiito akeenke kubo biiko tukul, kunyoo kerkeey nyēē kikēēbēku :acheek tukul. ¹⁵ Kime kubo biiko tukul si nto yityo, mēēbērē mākuminyē :choo sobchootiin kubo icheek keey, nteenee mākāksē kuminyē kubo nyoo kimēē kubo icheek / ankiing'eetee meet. ¹⁶ Kunyi, kuchakee raat kuwo taay, -mēēkēēkāsunēē chii komosta nyoo bo kōōrēt. Ānkoo kikēēkāsunēē sinee Yēēsu yoo kibo taay kēēlooto, mēētākēēkāsunēē kēēlooto subak. ¹⁷ Kunyoo, yoo bo :chii Kiriistō / kukiikiiluluut kuyēk chii nyēē lēēl. Kiikukeeyta :ng'aleek chēē yōōsēch ānkutoow :chēē leelach.

¹⁸ Kwoonēē :ng'aleechu tukul wōlēē miitē :Yēyiin nyoo kiichoomnyēēch āk inee keey kubununēē Kiriistō. Kiikukōōnēēch yiisyēēt kiichoomtōōsii biiko āk inee ¹⁹ kyoomtooy kule, kiikuchoomnyo :Yēyiin āk kōōrēt kubununēē Kiriistō simēēyit ng'ōōkiswookik chēē kiikuyey :biiko. Kunyoo,

5:11 Room. 1:13; 1Kōōr. 4:1-5; 9:22; 2Kōōr. 4:2; 6:4 **5:12** 2Kōōr. 3:1; Filib. 2:16 **5:13** 1Kōōr. 14:18-19 **5:14** Ēfēēs. 3:19 **5:15** Room. 6:3-4; 7:4; 14:7-9 **5:17** Room. 6:4; Ēfēēs. 4:24 **5:18** Room. 5:10; Ēfēēs. 2:16

kōōkukōōnēēch kuut kule kiichoomtōōsii biiko āk inee. ²⁰ Kiiyooktēēch :Yēyiin bokeemwaayte ng'aleekaab Kiriistō. Kunyoo, kēēmwooyē kubo Kiriistō kule māchāktōōs / kiichoomnyo biiko āk Yēyiin. ²¹ Kiyey :Yēyiin Kiriistō nyēē kimātinyē ng'ōōki ake tukul, kōōwut wōlēē mii ng'ōōkiswookikyoo, si nto yityo keechurte kutukul kubununēē Kiriistō.

6

Ng'erēchēē :Bāwulō yiisyēēnyii

¹ Kuu yoo kēēyēyiisyē āk Yēyiin, kēēmwoowook kule -mookany kuwo buch :chamateetaab Yēyiin nyoo kyōōnyōōru. ² Mwooyē :Yēyiin kule, “Kyāākāsuung' ām bēsyēētaab chamtaayeet, ānkāāsaruung' ām bēsyēētaab kaararaacheet.”† Āmwoowook kule raat :bēsyoonooto chāmtooy :Yēyiin biiko ānku raat :yēē /kiirāroochē biiko.

³ -Mākēēmāchē kēēyēku kāānākuut ām wōlēē mii :biiko simēēntosuurākoy :yiisyēēnyoo. ⁴ Nteenee, kiibooru ām keel ake tukul kule kēēyēchinē Yēyiin yiisyēēt. Kēēmuytooy miisin, kēēnyāliiltōōsii, nyikisyēēch :ng'aleek /ānkiikiichēēch. ⁵ /Kēēbirēēch / ānkēērātēēch, / kēēyēchēēch wōōrōōryēēt ānkēēbirtēēch. Kēēchooyēntōōsii ānkēēbēētēē kuut. ⁶ Kēēyēyē yiisyēēt ām kēēlto nyēē tiliil, kēēsēwunootiin, kēēmuytooy ng'al ānkēēboontē moon chēē leelach. Intōōwēēch :Tāmirmiryēēt ānkēētinyē chamateet nyēbo man. ⁷ Kēēyēyē yiisyonoo subak ām ng'aleek chēbo man,

5:19 Room. 3:24-26; Kolos. 1:20 **5:21** Yoowa. 8:46; Room. 8:3; Ibu. 4:15 † **6:2** Isaaya 49:8 **6:2** Luuka 4:19-21 **6:4** 2Kōōr. 4:2 **6:6** Room. 12:9

ām kāāmuukēywēēkaab Yēyiin ānkēēchōbootiin
 āk kariik chēbo booryēētaab churtaayeet.
 8 Kēēyēyē yiisyooni / ankakiikaasteech nto /
 kamakiikaasteech, yoo / kākēēmwooy ng'aleek
 chēē miyootēch nto chēē kāroomēch. Kēēyēyiisyē
 ām kēēlto nyēē churtaat nteenee / kēēmwooyē
 kule kēēyēku kiblembechiis. 9 Kēētookunootiin,
 nteenee / kēēmōōntēēch. Kēēmiitē meet,
 nteenee kēēsobchootiin. / Kiityōōlēēch, nteenee
 -/mākēēbākāchēēch. 10 Kēēnērēēkootiin, nteenee
 kēēng'ērēkootiin ākookoy. Kēēyēku bānoon nteenee
 kēēyēyē / kiibēruur biiko chēē chaang'. -/
 Mākēētinyē kiy, nteenee kēētinyē kiy ake tukul.

11 Lēyyē, biikaab Kōōriintō, kāākēēng'āloolwook
 ām mooyēēt akeenke ānkāākēēng'oong'wook wōlēē
 wuu :kāāsōōtēywēēkyoo. 12 -Mākēēmāchē keewun-
 yeenaak :chamateenyoo, nteenee ōwunyēēnēēch
 :akweek nyēēng'woong'. 13 Āng'āloolwook kuu
 lōkōkyuu, kunyi okany kiikoor tukul, ochameech
 :nkakweek kuu yoo kēēchāmook :acheek.

-Mānoomtōōs :churtaayeet āk rōkōsto

14 Biikyoo, -mookany / kiinoomnyook āk
 biiko choo mānēēyēnchi ng'ālyoontēētaab Yēyiin.
 Mānoomtōōs :churtaayeet āk rōkōsto āmānoomtōōs
 :lēbkēēyyēēt āk mēēnānēēt. 15 Māchoomtōōs
 :Kiriistō āk Kibrōkōsyoontēēt, āmānoomtōōs
 :chii nyēē kiikōōyēnchi ng'ālyoontēēt āk nyoo
 mānēēyēnchi. 16 Mākāsyiintōōs :Kōōtaab Yēyiin
 āk āynātōōs. Acheek ku Kōōtaab Yēyiin kuu yoo
 mwooyē :Yēyiin kule,

6:7 2Kōōr. 10:4-5

6:9 2Kōōr. 4:10-11

6:10 2Kōōr. 11:23-29

6:10 Filib. 4:12-13

6:13 1Kōōr. 4:14

“+Māāming'tē keey bichoo
ānkēēbēesyētootē :tukul.

+Māāyēku Yēyiintēeng'waa
ānkuyēk :icheek biikyuu.”†

¹⁷ Kunyi, mwooyē :Yēyiin subak kule,
“Osatee keey bichoo

āmōōtiiny kiy ake tukul nyēē mā tiliil.”†

Tāsē taay :Yēyiin nyoo bāwu kiy ake tukul kum-
wooyē kule,

¹⁸ “+Maataachaak, māāyēku kōōn
ānku +mōōyēku :akweek lōkōkyuu.”†

7

¹ Chōōrōōnuutēkyuu, kuu yoo /
kōkēēkuurtoowēēch tukuuchu kumāchāktōōs
kiitiliil keey ām wōlēē mii :kiy ake tukul nyoo
nyēērēē bōōrto āk tāmirmiryēētaab chii. Nto
yooto, okany kyaam booryēēt keechurte kutukul
ānkiiywēyē Yēyiin.

Kibāybāchi :Bāwulō Kōōriintēek

² Lēyyē, ochameech subak. Mānāākēēyēchi
chii ake tukul ng'ālyoo nyēē miyaat
amanaakeenyeeree ātēbuutēkaab chii ake tukul
āmānāākēēsāsunēē chii ake tukul ām akweek kiy.

³ -Māāmiitē āwēchook. Kisimāmwoowook :anii kule
āchāmook miisin nyēē yoo kābo meet kēēbēku
:tukul, nto yoo kābo soboon, kēēsobchē :tukul.

⁴ Atyaakaat yoo āng'āloolwook ānkāāng'ērēkēēnook.
Kōōkōōtitiroo :wōlēē ōmiitē ōbuurtooy nyēē ānkoo
āmiitē nyalil, kukōōnnoo ng'erekweek. ⁵ Yoo

† **6:16** Laawi. 26:12; Cherem. 32:38; Ēsēk. 37:27 **6:16** 1Kōōr.
3:16 † **6:17** Isa. 52:11 † **6:18** 2Sām. 7:14 **7:2** 2Kōōr. 6:13;
12:17 **7:3** 2Kōōr. 6:11; Filib. 1:7

kikēyitu Maketoonnya, mānāākēnyōōru mbo bārooyin nyēē kākiimuunyēē. / Kikiinyāliilēech kibtaman / kikēewusēech ānkyoomēech :ng'ala mēt. ⁶ Nteenee yu kāwokuchō :Tiitō, kēenyōōru saaysaayeetaab Yēyiin nyoo sooysooyē choo kiikubēk :moonik. ⁷ Mēēbērē /kikeesaaysaayeech sōō baateey kuuyu kichō :Tiitō, nteenee kuuyu kyooyey :akweek kusaaysaayakay :inee. Kimwoowēech :Tiitō kule kyōōchusyē ānkōōmāchē miisin kule nto okasaa. Kimwoowēech subak wōlēē ōmāktooy kule nto kēēnoomnyē āk anii. Kunyoo ang'erechaat miisin.

⁸ Ānkoo kiyeyaak :barweenyuu ōchusyē, ābērē manaayey kiy nyēē miyaat. Nteenee kuu yoo kyaakas kule king'woonchook :barwaanaa ām āsiiswēk chēē ng'ēri, asoot kule kyaayey kiy nyēē miyaat sinee. ⁹ Ang'erechaat raat āmēēbērē kuuyu kyōōchusyē, nteenee kule kyooweekse. Kunyi, kyōōchusyē kuu wōloo kimāktooy :Yēyiin, āmāmii :kiyēē miyaat nyēē kikēyēwook. ¹⁰ Yoo kāchus :chii kukeeywey Yēyiin, kuyēyē :yooto kuweek :chiito, nto yooto +/makiiraraach chiichooto āmāmii :kiy nyēē miyaat nyēē kookuyeyakay. Nto yoo kāmuy kubo kule karub ātēbuutēkaab kōōrooni, kuyibu :yooto meet. ¹¹ Okas baa mbo kiyēē kōōkuyibwook :chusātoonoo: Kookuyeyaak ōsēwu ānkōōtiliil keey. Kookuyeyaak ōburyoong'tē nyoo kiikuyey rōkōs ānkōōmuuyē kubo kiyēē kiikuyeyakay. Kookuyeyaak ōbuur ōmāchē kiyēē bo manta ānkōōmāchē miisin ochuul ng'ālyoontooni ānkōōng'woonchi chiito nyoo kiikuyey rōkōs.

Kuu yoo kwooyey ng'aleechu churtootiin tukul, kōōbooru kule kyoochuurte. ¹² Kunyi, yoo kyāāsirwook, mēebērē baateey kyāāsirē kubo chiichēē kiikuyey ng'al chēē miyootēch nto mbo kubo nyoo / kiikēēyēchi ng'al chēē miyootēch, nteenee kyāāsirē sukung'eet ōnkēt ām kāāmuukēywēēkaab Yēyiin kule kyōōnēmchēēch keey kuyem. ¹³ Ititiirēēch acheek :ng'aleechaa tukul.

Kēēng'ērēkootiin subak miisin keekas kule kobaybay :Tiitō kuuyu kyooyey mētinyii kukaalyan. ¹⁴ Kikyaakaastaak āyooku Tiitō wōloo ōmiitē :akweek, nteenee mānōōntosuuroo. Kōōkēēmwoowunoonwook kwaak manta kunyoo ang'erechaat kule kōyēk man :kiyēē kwāāmwoochi Tiitō kurubta keey āk akweek. ¹⁵ Kunyi, chāmook :Tiitō miisin yoo keesoot kule kyōōkāsyi :tukul ng'aleechaa ankootaach inee ām muyātēēt āk bōōtoonik. ¹⁶ Ang'erechaat akas kule āmuuchē amaang'tenaak keey kuchurta.

8

Māchāktōōs kuyēētyēēchinē keey :biikaab Kiriistō

¹ Kunyoo ii, mbo ng'eetaabiya, āmāchē ōnkēt wōlēē tēē :bērurto nyēē kinyōōr :biikaab Kiriistō ām yēēmēētaab Maketoonnya. ² Ānkoo kimii :bichoo kubuntēē nyāliluutēk, king'ērēkootiin. Ānkoo ki bānoon :bichoo, kileelach :moonikwaa nyēē kiinēmu keey kōōkooytooy beesaanik chēē chaang'. ³ Kiinēmu :bichoo beesaanik chēē chaang' kut wuu nyēē makoorkuut keey nteenee

māmii :chii nyēē kikērchinē koong'. ⁴ Kisaayeech kule kōōkoochinē :nkicheek biikaab Kiriistō ām Yēērusālēēm beesaanik. ⁵ Kiyey :bichoo kiy nyēē wōō nyēē kimākiisōōtyinē :acheek. Kuu yoo kiinēmchi keey :bichoo Mokoryoontēēt, kutoorētēēch acheek kootyiich kiyēē mächē :Yēyiin.

⁶ Kunyi, kēēmwoochinē Tiitō chokōōtitiirook owaang'te yiisyooni karaam bo kāāruruukiisyeēt nyoo kisimkutoowu :inee. ⁷ Ōmiitē nyēē karaam kurubta keey āk kāāyēnchinooyēēt, wōlēē ōng'ālooltooy, kiirnātēēt, wōlēē ōnēmchintooy keey Yēyiin āk chamateet. Kunyoo mächāksē ōnēmchinē keey kāāruruukiisyooni.

⁸ -Māāmiitē ākērchook koong', nteenee āmāchē akas wōlēē wuu :chamateeng'woong' yoo / kāikiikuykuuchiin āk nyēbo alak. ⁹ Ōnkētē wōlēē wuu :chamateetaab Mokoryoontēēnyoo Yēēsu Kiriistō. Ānkoo kitinyē :inee tukuuk kuyem, kucham kuyēk banan kubo akweek sukuyeyaak ōnyōōru tukuuk kuyem. ¹⁰ Wōlēē ākāstooy ng'ālyoontooni ām wōlēē ōmiitē :akweek kumiitē kule: Kaykay owaang'te yiisyeēt nyoo kwōōtoowu kēnyiitkoonye, kuuyu akweek :chēbo taay osoot kule ōkooytē tukuuchoo ankooyey man kuu nyooto. ¹¹ Kunyi, otas taay ām yiisyoonoo kut owaang'te sukuyitita :wōlēē kyōōmāktooy. ¹² Yoo chāmē :chii kōōkoochi Yēyiin tukuukyii, kukāsē :Yēyiin kiyēē kēēkooyto kurubta keey āk kiyēē boonto :chiichooto mēēberē kiyēē māboonto.

8:5 Room. 15:26 **8:6** 2Kōōr. 2:13 **8:7** 1Kōōr. 1:5; 2Kōōr. 9:11

8:9 Mat. 8:20; Filib. 2:6-7 **8:10** 1Kōōr. 7:25 **8:12** Māārkō 12:43

13 Wōlēē kēēmāktooy :acheek mēēbērē kule ōsāru alak kut bōōnyāliilchē :akweek, nteenee kēēmāchē kule kwooyēēch :biiko tukul. 14 Ōtinyē akweek raat chēē yēmook nteenee mātinyē :icheek. Mii :yēē mākuboonto icheek ku -mōōtinyē :akweek. Kūnyi, mākwooyēēch :kiy ake tukul 15 kuu yoo / kikeesir kule, “Biiko choo kiiruruuch chēē chaang’ mēēbērē kikēēytēē chēē kimāchē, nto choo kiiruruuch chēē ng’ēri mēēbērē kirārchi.”†

Tiitō āk biiko choo kibēētooy keey

16 Ābirchinē Yēyiin kōōnkōy nyoo kiikoochi Tiitō mooyēēt nyēē wuu nyeenyuu ām wōlēē ōmiitē :akweek. 17 Kicham :Tiitō ām ng’erekweek yu kākēēmwoochi kuchō wōloo ōmiitē kuuyu kikiikwoomchi :yēēmootēēt miisin kule nto kasaak. 18 Kēēmiitē kiiyooku kuchōōnto keey ng’eetaabiya ake nyēē siltooy :kanisoosyek tukul kubo wōlēē yēytooy yiisyēenyii bo amtaayeetaab lōkōōywēk chēē kāroomēch. 19 Nto miisin kikwey inee :kanisoosyek kule sikeebeete keey bokēēriib tukuuk chēē /kiiruruuchē. Kēēyēyē yiisyooni sikēēkoonytēē Mokoryoontēēt ānkiiboornēē wōlēē kiinēmchintooy keey kēēyēētyēēchi biiko. 20 Kēēmāchē keetayee keey kēēyēyē kiyēē imuuchē kuyey biiko kōōng’unyng’uunyis ām wōlēē kēēriibtooy kiyi /kēērōōbu. 21 Kēēriibē keey keekas kule kakeeyey kiyēē bo man ām taayeetaab Mokoryoontēēt āk nyēbo biiko.

22 Kēēmiitē kiiyooku ng’eetaabiya ake kuchōōnto keey mbo Tiitō. Kiikōōboorwēēch keey :ng’eetaabiya nyiitēnyi ām kēēlwookik chēē

† 8:15 Chuy. 16:18

chaang' kule boontēē mooyēēt yiisyooni ānku raat miisin, kuuyu imoong'tēēnook keyy :inee kuyem. ²³ Kēēyēchiintōōsii yiisyeēt āk Tiitō ām wōlēē ōmiitē :akweek. Nto mbo ng'eetaabiya alak choo kiikukwey :kanisoosyek kukwa, ku biich chēē yēyē /kēēkoonyit Kiriistō. ²⁴ Kunyoo, ōng'ērēkyi icheek sukukas :kanisoosyek tukul chamateeng'woong' ānkōōnkēt kule kikēētinyē :acheek man yoo kikēēsilook.

9

Ōkooytooy kiy ām moo nyēē lēēl

¹ Ābērē māmāchāktōōs mbo asirwaak kurubta keyy āk kāāruruukiisyēētaab tukuuk choo bo biikaab Kiriistō ām Yēērusālēēm. ² Ānkētē sinee kule ōboontēē mooyēēt miisin ōyēētyēēchi biiko alak. Ng'ālyoo :nyoo nyēē kwāākoostooy biikaab yēēmēētaab Maketoonnya āmwoochinē kule kuchakee kēnyitkoonye, ōchōbootiin :akweek ām yēēmēētaab Akaaya ōnēmu tukuuk ānkōōkooytooy. Kuuyu ōchēbchēbēch, kōōkuchēbchēbiitu :nkicheek biiko wōlēē wōō. ³ Nteenee, āmiitē āyooku mbo ng'eetaabiya simāwo buch :kiyēē ing'ērēēchoo kubo akweek kurubta keyy āk yiisyooni āk kule, ōchōbāksē kuu yoo kyāāmwoochinē biikaab Maketoonnya. ⁴ Yoo kāāchōōntē keyy chiito ake tukul nyēbo Maketoonnya ānkēēnyōōrwook kumānōōchōbāksē, +māāchus, nteenee akweek :chēē +mōōchusyē miisin.

⁵ Kunyoo, kwaakas kule kaykay asaaysaay mbo ng'eetaabiya bokoowaang'ta chōbiisyēēt kurubta

keey āk tukuuk choo kikyōōkuurtē ām mooyēēt nyēē lēēl. Yoo kooyey kuu nyooto, mākuyēk kiy nyēē /kēērōōbtooy ām mooyēēt nyēē lēēl āmēēbērē kiy nyēē /kākēēkēr koong'.

Bēurto nyēbo tukuuk choo /kiikooytooy

⁶ Māchāktōōs ōrōōtootē ng'ālyoontooni: Chii nyoo kachaan kēbuswēēk chēē ng'ēri kunyōōru āmiik chēē ng'ērīnēch. Nto nyoo kachaan kēbuswēēk chēē chaang', kunyōōru āmiik chēē chaang'. ⁷ Māchāksē :chii ake tukul kōōnēmu kiy kukāākōōwoonkyi kule kōōnēm. Māmāchāktōōs kukōōnu kukāmēēchi :moo nto /kukākēēkērchi koong' kuuyu chāmē :Yēyiin chii nyoo kōōnu kiy ām ng'erekweek. ⁸ Imuuchē :Yēyiin kōōbēruurook miisin sōōtinyē tukuuk kuyem. Mākukōōnook kiy ake tukul nyēē ōmāchē sōōtoorētiisyēē ām kāroomnyo ake tukul, ⁹ kuu yoo /kikeesir kurubta keey kiyēē bo man kule, “Kiikooytoot tukuukyii kōōkoochinoot choo kuskusēch. Mākoy /kēēwuutyēē karaamateenyii.”†

¹⁰ Yēyiin nyoo ikoochinē biiko kēbuswēēk kuchaanta ānkōōkoochi mbo subak kiyēē āmē, ku nyooto :nyēē mākukōōnook nkakweek kēbuswēēk sōōnyōōru chēē chaang' kubununēē churtaayeeng'woong'. ¹¹ Makuyeyaak :Yēyiin ōboor ām keel ake tukul sōōnēmu chēē chaang' ām mooyēēt nyēē lēēl. Yoo kākēēyibchi :acheek biiko choo māchē /kēēyētyēēchi tukuuk choo kōōrōōbu, mākubirchi :bichoo Yēyiin kōōnkōy. ¹² Mēēbērē ōmiitē ōyētyēēchinē biikaab Kiriistō choo māboonto kiy baateey, nteenee kōōnu mbo subak

/kēēbirchi Yēyiin kōōnkōy kunyil chēē chaang'.
¹³ Makookaasta :biiko Yēyiin, kuuyu kōōkōōboor
 :yiisyēēng'woong' kule ōyēnchinē lōkōōywēk chēē
 kāroomēch chēbo Kiriistō. Makookaasta Yēyiin
 subak ām wōlēē ōnēmuntooy tukuukwook ām
 mooyēēt nyēē lēēl ānkōōbchēchiintōōsii āk icheek
 āk mbo chiī ake tukul. ¹⁴ Mākusoowook kwaak
 ām mooyēēt akeenke kubo bēurtaab Yēyiin
 nyēē wōō miisin nyēē kyōōnyōōru. ¹⁵ Kunyoo,
 okany kēēbirchi Yēyiin kōōnkōy kubo Kiriistō nyoo
 rōōbēywoontēēnyii nyēbo kwōng'uut.

10

Kiyeet keyy :Bāwulō kubo yiisyēēnyii

¹ Mwooyē :biiko alake kule -māākōrōmchook yoo
 kēēboontē keyy akweek, nto yoo -mākēēboontē
 keyy, ākōrōmchook. Nteenee yoo āyēyē kuu
 nyooto āyiswook ām ntusātēēt āk sikēnātēēt kuu
 wōloo kiyēytooy :Kiriistō. ² Āsoomook kule yoo
 kāāchōō, mēēbērē bōōyēyoo ākōrōmchook kuu
 wōloo ākōrōmchintooy biiko choo bērē kēerubē
 :acheek ātēbuutēkaab kōōrooni. ³ Ānkoo kēēminyē
 kōōrooni, makerkeyy :booryēēnyoo āk nyoo bo
 biikaab kōōrooni. ⁴ Makerkeyy :kariikyoo bo
 booryēēt āk chēbo biikaab kōōrooni. Kwoonēē
 :kariikyoo acheek wōlēē mii :Yēyiin. Tinyē
 :kariichaa kāāmuukēywēēk kooserweet tukuuk
 chēē imēērtooy :Buunyoontēēt. Kiisērweētē
 kwiilat ake tukul ⁵ āk ng'aseetaab keyy ake
 tukul nyēē mächē kule kukwiilē kiirnātēētaab

Yēyiin ānkēēbunyē kāāsōōtēywēēk tukul sukubayta :Kiriistō. ⁶ Yoo koochamte Yēyiin kuchurta, +mākēēchōb keey kiing'woonchi choolwookiin ake tukul.

⁷ Māchē ōkāsē ng'aleek kuu wōlēē wuu. Yoo inkētē :chii kubooyiit man kule bo Kiriistō, kumāchāktōōs kōōnkēt kule kēēbooyē :nkacheek Kiriistō kuu wōloo wuunto :inee.

⁸ -Māākāsē muyāt ake tukul yoo kaantumeeree kāāmuukēywēēkyuu kuu lēbkēēyiin nteenee māko yey kuu nyotoo. / Kīmākēēkōōnoo kāāmuukēywēēchu aserweeteenaak nteenee

ātitiirēēnook ⁹ simaanyokoortaak ām bārōōnōōkyuu. ¹⁰ Mwooyē :biiko alake kule, “Siru :chiichoo ng'al chēē nyikiisēch ānku kōrōōmēch, nteenee yoo inee nkit :nyēē ng'āloolē, ku chii nyēē mābo laat āmāyisē biich :ng'aleekyii.”

¹¹ Māchāktōōs kōōnkēt :chiito nyoo isōōtē kuu nyotoo kule ng'aleek choo āmwooyē ām bārōōnōōkyuu yoo -māālēēkit, ku chooto :chēē chāāyēyē yoo kāāchōō.

¹² -Māāmāchē okerkeeyeenaa biiko choo ng'āsē keey. I-āyēēchēē keey :ake ām bichoo ake, nto nyoo yēyē kuu nyotoo ku sōōriin.

¹³ -Mākēēmāchē :acheek keeng'as keey kukeeyta, nteenee kiikuchōbwēēch :Yēyiin kule keeyey yiisyēt nyēē yityook akweek. ¹⁴ Kuuyu ki acheek :chēbo taay kēēyibwook lōkōōywēk chēē kāroomēch chēbo Kiriistō, mēēbērē kēēmiitē kiiwutēē keey ng'aleechu buch. ¹⁵ Nto subak -mākēēng'āsē

keey kukeeyta kubo yiisyēēt nyēē yēyē :biiko alake. Kiyēē kēēmāchē keekas ku kule yoo otāsē taay miisin ōkichē ōyēnchinē Kiriistō, kubārāyītu :yiisyēenyoo. ¹⁶ +Makyaamtaate yooto lōkōōywēk chēē kāroomēch kyoochi yēēmōōsyēk chuut alak, simakeeng'asee keey yiisyō nyēē kiikuyey :chiito ake. ¹⁷ Nteenee ii, lēyyē, chiito nyoo ng'āsē keey, kumāchāksē kung'āsēē keey kiyēē koyey :Mokoryoontēēt. ¹⁸ -/Mākēēchāmtooy chii nyoo silē keey nkityō kule karaam. Nteenee /kēēchāmtooy nyoo silē :Mokoryoontēēt kule karaam.

11

Bāwulō āk lēbkēēyik chēē mābo man

¹ Ābērē nto ōmuytoochoo ānkoo mbo yoo wuu nyēē kaaberberiitu. Nteenee ānkētē kule ōmiitē ōyēyē kuu nyooto mbo raat. ² Okerkeeye tyēē *ārung'oonyoo nyēē kiikēēkuurtoochi saannyya nto saantaanaa ku Kiriistō. Kunyoo, māāmāchē chokooberbeeraak :chiito ake kuuyu kookuyeya :Yēyiin āriibook -mōōlumootē. ³ Āmoo mēt kule kuu yoo kiimuuchē :eereeneet kukenta Aawa, kōōmuuchē / kēētēwēchook nkakweek ōchuunnyēē soboonng'woong' nyoo kyōōnēmchi keey Kiriistō. ⁴ Ō-āsynē keey kāānēētut alak tukul. Chōōnii :chiito ake ānkwoomwook kiyēē mānāmē keey āk kiyēē kikyoomwook kurubta keey Yēēsu, i-ārōōrwook kēēltaab kaararaacheet nyēē mānoomtōōs āk nyoo kikyoomwook :acheek ānkwoomwook kurubta keey āk tāmirmiryēēt ake

10:16 Room. 15:20

10:17 1Kōōr. 1:31

10:18 1Kōōr. 4:4-5

11:1 2Kōōr. 11:19

11:2 Ēfēes. 5:25-27

11:3 Toowu. 3:1-5, 13

nyēē mā nyoo bo Yēyiin ānkōōyēbchinē yiit. ⁵ Māmii :kiyēē biirēēnoo :alake choo ng'āsē keey kule icheek ku *lēbkēēyik chēē wōōyēch. ⁶ -Māāyēku sinee ng'ālooliin tēērērēewo, nteenee ātinyē kiirnātēēt. Ābērē kwookas :akweek kiirnātoonoo kuchurta ām kiy ake tukul nyoo kookeyey :acheek.

⁷ Ara, ki miyaat ā-āmwook lōkōōywēk chēē kāroomēch / āmākēēkwēwoo kiy? Ki miyaat āyib keey ng'wēny sātōrōōrook? ⁸ Kyaacham kōōruruukwoo :kanisoosyek alake beesaanik sichāā-āmwook lōkōōywēk. ⁹ Nteenee yoo kikēēboontē keey āk akweek ānkubotwoo :kiy, manaanyalaak kuuyu kikōōnoo :mbo ng'eetaabiya choo kikwoonēē Maketoonnya kiyēē kyāmāchē. Kwāāriiboonu keey kule nto -māākoochi chii ake tukul ām akweek nyikiisinto ānkāātāsē taay āyēyē kuu nyooto. ¹⁰ Kubooyiit man, kuu yoo kyaalaach mantaab Kiriistō, māmii :chii mbo akeenke ām yēēmēētaab Akaaya nyēē imuuchē kukerektaa amwaay kuu nyooto. ¹¹ Ām nee simaacham toorētēēng'woong'? Ara, kuuyu -māāchāmook? Inkētē :Yēyiin kule āchāmook.

¹² +Maatas taay ayey kiyēē āmiitē āyēyē sāāchoolchi bēy biiko choo māchē kule nto nyōōr bārooyinto nyēē kēē-āyēēchēēnēēch keey ām tukuuk choo intumēērēē :icheek. ¹³ Mā *lēbkēēyik :bichoo chēbo man. Tinyē ng'wiiynaneet ānkuyēyē keey wuu nyēē icheek lēbkēēyikaab Kiriistō.

11:4 Kala. 1:6-9 **11:5** 1Kōōr. 15:10; 2Kōōr. 12:11; Kala. 2:6, 9

11:6 1Kōōr. 2:6-16 **11:7** 1Kōōr. 9:12-18; 2Kōōr. 12:13 **11:9**

Filib. 4:15-18 **11:10** 1Kōōr. 9:15-18 **11:12** 2Kōōr. 11:5; 12:11

11:13 Filib. 3:2; Ng'oong'. 2:2

14 Māmii :tōsōōsyo ām ng'ālyoontoonoo kuuyu yēyē keey :nkinee Kibrōkōsyoontēēt wuu nyēē inee :nyēē yibu lēbkēēyyēēt. 15 Kunyi, mēēbērē ng'ālyoo nyēbo kwōng'uut yoo kayey keey :biiko choo yēchinē Kibrōkōsyoontēēt yiisyēēt kuyēk chēē yēyē yiisyēēt nyēbo churtaayeet. +/Mabokiiruusta bichoo kurubta keey āk wōlēē wuu :ātēbuutēkwaā.

Nyāliluutēk chēē kibuntēē :Bāwulō

16 Āmwoowok subak kule māyibo :chii kule aberber. Nto yoo mii :chii nyēē isōōtē kule aberber :anii, kumāchāksē kutaacha kuu wōloo / kēētooktooy nyoo berber nto anyuun ang'as keey mbo kisich. 17 Yoo āng'ālōolē āng'āsē keey, -māāng'ālōolē kuu wōloo kātāng'ālōoltooy :Mokoryoontēēt nteenee, āng'ālōolē kuu chii nyēē berber. 18 Kuu wōloo ng'āstooy keey :biiko chēē chaang' ām kōōrooni, kany ang'as keey :nkanii kuu nyooto. 19 Kyoocham ōkāsyinē choo bērbērēch kuuyu ōng'oomēch miisin. 20 Nto kubooyiit man, ōkāsyinē mbo choo yēyook ōyēku motwoor, choo sāsunēēnook tukuukwook, choo lātwook, choo yibē keey barak nto mbo choo chuurook. 21 Āmuyoot amwaay kule ākoo kikēēkuskusēch kēēyēwook kuu nyooto.

Nto kiyēē ng'āsēē keey :bichoo, ānkoo āng'ālōolē :anii wuu nyēē aberber, kany ang'asee keey :nkanii nyooto. 22 Yuutayeek :icheek? Ntēē āyēku :nkanii Yuutāyiin. Isrāyēēliik :icheek? Ntēē āyēku :nkanii Isrāyēēliin. Bo kōōtaab Abraam? Ntēē ābooyē :nkanii kōyooto. 23 Yēchinē :icheek Kiriistō yiisyēēt? Ntēē āyēchinē :nkanii kusiir

icheek. (Āng'āloolē wuu nyēē kāākubunwoo keey :mēt.) Kwaa-am :anii booryēēt kusiir icheek. / Kiikeerataanwaa kibtaman kusiir icheek, / kikeēbironwoo kusiir icheek ankyaanamaanunee meet āwut kibtaman. ²⁴ Kiikōōtyōōlēēnoo :Yuutayeeek musyāritiitaab anweet kunyil muut. / Kikiityōōloo areet sosom āk sokool ām bārooyin ake tukul. ²⁵ / Kiikēēmōōrēēnoo syaariit kunyil sōmōk / ankeewiireenaa mbo bēsyēēt ake rwoontōōk. Kyāāwēētēē mwēēnkōōsyēk sōmōk kunyēērāktōōs ām araarayta, kyāābuurēē bēsyēēt ake araaray kuyyeech kut wokwiimēn. ²⁶ Kyāāwēesyētōōtēē kōōrōōsyēk chēē chaang'. Yooto tukul, kyāāmiitē yēē mii :chii kubo āynōōsyēk, sāsiik, biikaab kōōrēenyuu āk choo mā Yuutayeeek. Kyāāmiitē subak nyēē miyaat ām kiriinkōōsyēk, suurkwēēnēēt, araarayta āk mbo biiko choo yēyē keey kule biikaab Kiriistō. ²⁷ Kyāāyēyiisyē miisin ā-āmē booryēēt ānkyāāchooyēnē bēsyōōsyēk alak. Kyaakas ng'woonintaab kēmēwuut āk melelta ānkyāārukuutē keey kibtaman. Kimāāboontē sirook chēē yēmoo ānkyoomoo :yoomat. ²⁸ Mā choo baateey, āsōōtē miisin wōlēē wuunto :kanisoosyek ām kiriinkōōsyēk tukul. ²⁹ Yoo miitē :chiito nyēē kinyēbēt, kitāānyēbēt :nkani, nto yoo mii :chii nyēē kimii wokōōbootē kāāyēnchinooyēēnyii, kikiikuriikyoo nkani āboot nyeenyuu. ³⁰ Nto yēē ākoo yēmāksē

11:23 Yēyuut. 16:23; 1Kōōr. 15:10; 2Kōōr. 6:5; Ēfēēs. 3:1 **11:24**
 Kiruu. 25:3; Mat. 10:17 **11:25** Yēyuut. 16:22; 14:19 **11:26**
 Yēyuut. 9:23-25; 14:5 **11:27** 2Kōōr. 6:5 **11:29** 1Kōōr. 4:11-13;
 2Kōōr. 4:8-12; 6:5-10; 2Tēm. 3:11 **11:29** 1Kōōr. 2:3

ang'as keey, ang'asee keey tukuuk choo ibooru kuskusyēenyuu. ³¹ Inkētē :Yēyiin nyoo kwaaniitaab Mokoryoontēēt Yēesu Kiriistō nyoo tōrōōr ākookoy kule -māāng'wiiynānē. ³² Kimii :chiito ake ng'wēnyuutaab bāytooyiintēēt Areeta nyēē kiiyyoonkyinē *kiriinkēētaab Tamaasko. Kimwooy :chiichoo kule / kēēriib kiriinkoonoo / sikeenama, ³³ nteenee / kikiiyokooytēēnoo tiriisyeetaab tōōtēētaab kiriinkoonoo āmiitē mōōntiit. Yooto achililee āwunnyēkyii.

12

Yēyiisyē :kāāmuukēywēēkaab Kiriistō ām wōlēē mii :kuskusyēēt

¹ Māchāksē atas taay ang'as keey ānkoo mākōōnu kiy. Nteenee, kany ang'alaalee ng'oong'uutēk āk tukuuk chēē kiikōōboorwoo :Mokoryoontēēt. ²⁻³ Ānkētē chiitaab Kiriistō nyēē ām kēnyiisyēk taman āk ang'wan choo kiikukeeyta, /kikeesar ām bārooyinto nyēē kisich kuwo barak ānkurēk. Yoo kitākumii bōōrnyii nto kimāmii kumāānkētē, nteenee inkētē :Yēyiin. ⁴ Kikas ām wōlooto ng'al chēē -/ mākyoomu chēē -/ mākēēchāmchinē chii kutwech. ⁵ Āmāchē āng'āsēē keey kiy nyēē wuu nyoo. -Māāmāchē āng'āsēē kiyēē kyaayey nteenee, āng'ērēchēē kuskusyēenyuu. ⁶ Ānkoo kāālē ang'as keey kubo ng'oong'uutēchoo bo kwōng'uut, -maaberber, kuuyu āmiitē yooto āmwooyē manta. Nteenee ātāyēē keey sukung'eet -meesoot :chii kule akaraam :anii kusiir wōlēē

wuu :kiyēē āyēyē āk nyēē āmwooyē. ⁷ Kiikoochi :Kibrōkōsyoontēēt kateet bōōrnyuu nyēē ikōrē simāātōrōōr keey. ⁸ Kyaasaaysaay Mokoryoontēēt kunyil sōmōk kule kōōnēmtoowoo ⁹ nteenee kumwoowoo kule, “Yēmiing' :chamateenyuu kuuyu churtooy :kāāmuukēywēēkyuu ām wōlēē mii :kuskuusyēēt.” Kunyoo, +maang'as keey miisin ām ng'erekweek kubo kuskuusyēēnyuu sukooluumaa :kāāmuukēywēēkaab Kiriistō. ¹⁰ Kiyooto :nyēē yēyoo ang'erech ām kuskuusyēēt, yoo ābuntēē ng'al chēē ng'woonēch, wuuyinwēēk, wusiisyēēt āk nyalil ake tukul kubo Kiriistō. Kunyi, yoo ākāsē keey kule akuskus, ākichoot.

Kyaam mēt Bāwulō :ng'aleekaab Kōōriintēek

¹¹ Aberber yoo āsilē keey, nteenee akweek :chēē kyōōtōōrchoo, kuuyu akweek :chēē kātōōsiloo. -Māābooyē :anii ng'wēny ām *lēbkēēyichu wōōyēch, ānkoo māāwōō. ¹² Kyāāyēwook ām muytaayeet nyēē nyikiis miisin tukuuk chēē ibooru kule anii :lēbkēēyiintēēt nyēbo man. Kiyēyākiis :tukuuk chēbo kwōng'uuat ām kāāmuukēywēēkaab Yēyiin. ¹³ Kiyēē mānāāyibwook akweek ku nyikiisinto, kuu wōloo kyāāyibchintooy kanisoosyek chuut alak. Yēē ākoo ng'ālyoo kis, ōnyōōwoo kaat ām lēēluutyoonoo.

¹⁴ Nto raat kuunyi, āchōboot āruutoochook nyēbo sōmōk āmēēbērē āyibchook nyikiisinto kuuyu -māāmāchē tukuukwook nteenee āmāchook

12:6 2Kōōr. 11:16, 30 **12:7** Kāāyiit. 33:55; Āyub 2:6-7; Kala. 4:13-15 **12:9** Isa. 40:29-31; Room. 5:2; Filib. 4:13 **12:11** 2Kōōr. 11:5 **12:12** Yēyuut. 13:6-12; 14:8-10; 16:16-18; 19:11-16; 20:7-12; 28:3-6; Room. 15:19 **12:13** 2Kōōr. 11:7-9

akweek nkit. Mākōnōrchinē :lēēkōōy sikiikwaa kiy, nteenee sikiik :chēē kōnōrchinē lēēkōōk. ¹⁵ Kunyi ang'erechaat miisin āyēyiisyēē tukuukyuu tukul chēē āboontē kubo akweek. Ām nee sōōchāmoo kisich ānkāāchāmook :anii miisin? ¹⁶ Ōmuuchē ocham kule manaayey kunyikisyook :kiy, nteenee imuuchē kumwooy :chii kule kyaaberbeeraak. ¹⁷ Ātēēbē kule ii, kilātu ng'oo :bichoo kyāāyooku kukwa wōloo ōmiitē? ¹⁸ Kyaasaaysaay Tiitō kuchō wōloo ōmiitē kuchōōnto keey ng'eetaabiya ake. Ara kilātwook :Tiitō? Ara -mēentōōwēech :Tāmirmiryēēt akeenke āk inee? Nto -mākiirābchinē kēēlto akeenke āk inee ōō?

¹⁹ Ābērē kwōōsōōtē kutēē yooto tukul kule yoo kēēmwooyē kuu nyooto, kēēmiitē kēēyēētē keey. Lēyyē, kōkēēng'āloolē ām kāāmuukēywēēkaab Yēyiin kuu biich chēē kiikunam Kiriistō. Mbo ng'eetaabiya, kēēyēyē kiy ake tukul kēēmāchē kiititiirook. ²⁰ Āmuyoot akas kule yoo āchōōnii āmuuchē ānyōōrwook -mōōmiitē ōbuurē kuu wōlēē āmāktooy, āmēēbērē +mōōng'ērēkyi ng'aleek chēē +maamwaay. Iyiimoo mēt kule wuu nyēē tōōwookuutōōsii, ōtuuyiityinē keey moon, ōnyēērchinē keey, ōsooynēnē, ōnchuruurē keey, ōyēyootē seemseemnyeet, ō-āwēsyinē keey ānkōōchuunchuuntōōsii. ²¹ Āmuyoot mbo kule yoo kāāchōō +mooyeyaa āchus ām taayeetaab Yēyiin nyēē ākoy ānērēēkyi biiko chēē chaang' choo kichoolwookēnootiin amanaaweek kutayee keey martaayeet āk sikornateet sukutililiitu.

13

Ōrōōtootē soboonwēkwook ankoosatee keey miyootyēt

¹ Ruutoonyuu :nyitēnyi nyēbo sōmōk āchōō wōloo ōmiitē. Kubo kwaak yoo kātōok :lēēlis, ānkumwooy :biiko āyēēnku nto ku sōmōk kule kōkāsē kuyēyāktōōs, / kiitiil kule wuu nyooto.

² Miitē :ng'ālyoo nyēē kisimataayeenaak yoo kyāāruutoochook ām baannyuu bo āyēēng'. Kunyoo, tāākētyinē keey ng'ālyoontoonooto ālōō. Āmwoowook kule yoo kāāyēēwu, -māāsooyēē chii ake tukul ānku nyoo kichoolwookēnoot, nto nyoo kōtākuchoolwookēnē.

³ Yooto yēē +mookas kule āyēyiisyēē kāāmuukēywēēkaab Kiriistō. -Mēēkuskusyook keey :inee, nteenee yēyiisyēē kāāmuukēywēēkyii.

⁴ Imuuchē / kiisoot kule kimātinyē kāāmuukēy yoo / kikēēkwērtōochinē murtooywoontēēt, nteenee minyēē raat kāāmuukēywēēkaab Yēyiin. Ām kēēlto nyēē wuu nyooto, kēēkuskusēch :nkacheek, nteenee +mābokēyēyiisyēē kāāmuukēywēēkaab Yēyiin ām wōlēē ōmiitē.

⁵ Kunyoo, ōrōōtootē keey ankootyemte keey sookas yoo ōtinyē manta. Nto yoo kookas kule -mōōtinyē Yēēsu Kiriistō, kukōōsuuytē ām kiyēē kōōtyēmchinē keey.

⁶ Ātinyē mooyēēt kule +mookas kule mānāākiisuytē :acheek ām tyēmiisyēēnyoo. ⁷ Kēēsooyē Yēyiin kule osatee keey kiy nyēē miyaat. Kiyēē bo koomānuut ku kule oyey :akweek kiyēē bo man āmēēbērē kule

13:1 Kiruu. 19:15; Mat. 18:16 **13:2** 1Kōōr. 4:21; 2Kōōr. 1:23; 10:11; 12:20; 13:10 **13:4** 1Kōōr. 1:25; 2Kōōr. 12:9-10 **13:5** Room. 8:9-13

/ kēēsilēech acheek. ⁸ Mēēmuuchāksē keekwiil keyy āk manta, nteenee māchāksē kēērubē manta. ⁹ Kēēng'ērēkootiin ām kuskuusyēenyoo kātikoo baateey yoo ōkichootiin :akweek. Kēēsooyē :acheek kule ochurte. ¹⁰ Ng'ālyoontoonooto :nyēē yēyoo asir ng'aleechu yoo tāālōō ām wōlēē ōmiitē, si nto yoo āyitu mēēbērē chāākōrōmchook ām kāāmuukēywēēk choo kikōōnoo :Mokoryoontēēt. / Kiikēēkōōno kāāmuukēywēēchoo ātitiirēēnook, āmēēbērē aserweeteenaak.

Kāā-āmiisēēt

¹¹ Ng'ālyoo nyēbo lētuut ii, mbo ng'eetaabiya, ong'erech. Okas kule koochurte, ōkimkimiitu, okany kunoomnyo :mētēwookwook ānkōōkoolyoontōōsii. Yoo kooyey kuu nyooto, +mōōbuurtē keyy Yēyiintēētaab chamateet āk kaalyeet.

¹²⁻¹⁴ Ōtōrōōchē keyy nyēē ōng'ērēkyinē keyy. Lēyyē, ōnyōōru :akweek tukul bērurtaab Mokoryoontēēt Yēesu Kiriistō, chamateetaab Yēyiin āk sinēntaab Tāmirmiryēēnyii. Isubooyook :biikaab Kiriistō tukul ām wōli. Chameetaab keyy.

Biibilya Nyēē Tiliil
New Testament in Sabaot (KE:spy:Sabaot)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sabaot

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9966002030

The New Testament

in Sabaot

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
c68c9dca-518f-544b-a52e-82240cf64928